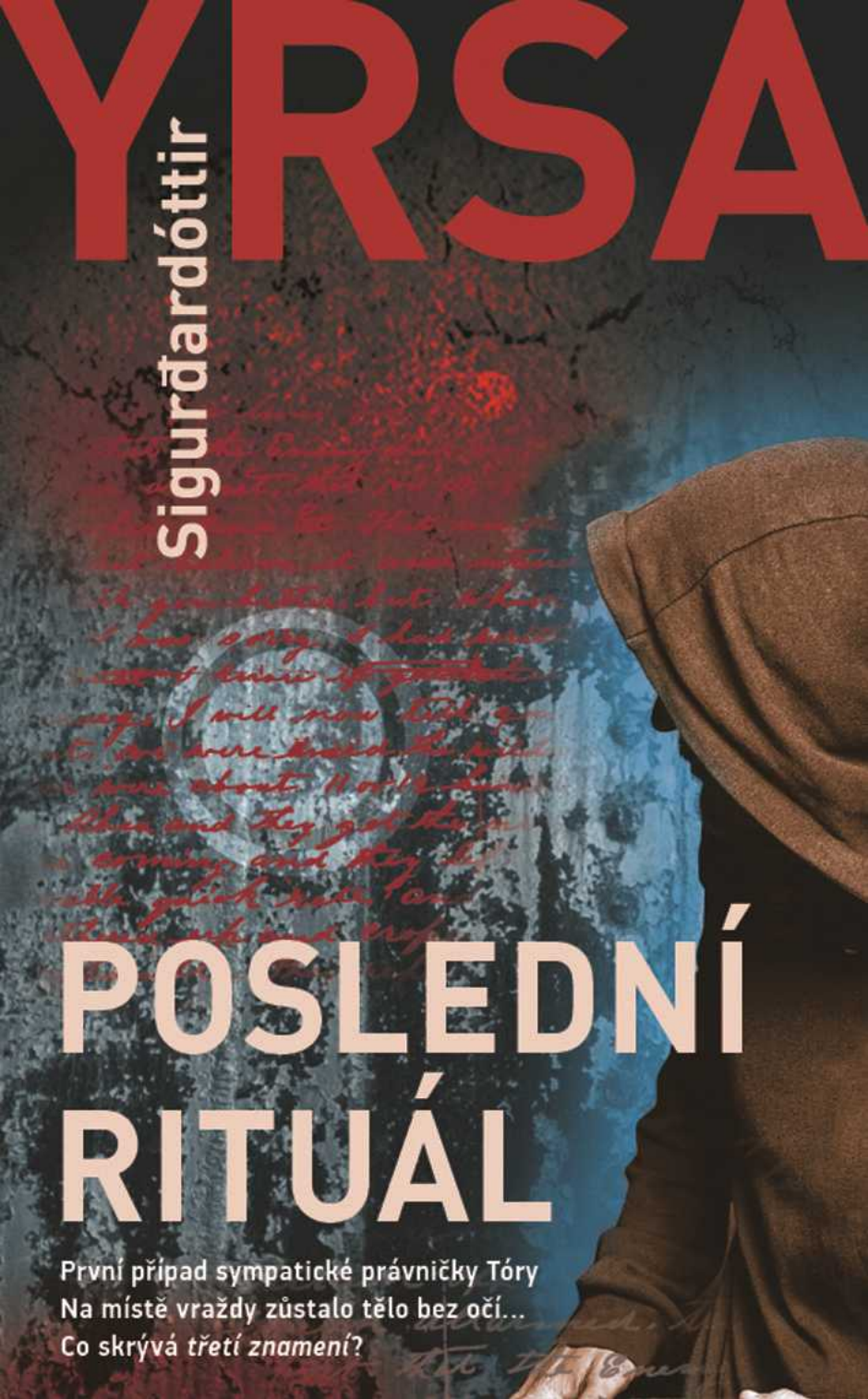
YRSA

Sigurðardóttir

POSLEDNÍ RITUÁL

První případ sympatické právničky Tóry
Na místě vraždy zůstalo tělo bez očí...
Co skrývá *třetí znamení*?

Yrsa Sigurđardóttir

POSLEDNÍ RITUÁL

Yrsa Sigurđardóttir

POSLEDNÍ RITUÁL

Přeložila

Marta Bartošková

Copyright © Yrsa Sigurđardóttir 2005
Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Marta Bartošková, 2007
Czech edition © Metafora, 2014

All rights reserved
ISBN 978-80-7359-821-1 (PDF)

Prolog

Správce Tryggvi se s údivem rozhlédl kolem sebe. Co to bylo? Štěbetáním uklízeček pronikal z útrob budovy podivný zvuk. Zprvu byl tlumený, ale postupně zněl čím dál tím zřetelněji. „Pssst," umlčel Tryggvi uklízečky a nastražil uši. Ženy si vyměnily vykulené pohledy a dvě z nich se pokřižovaly. Správce odložil hrnek s kávou a vykročil směrem k chodbě.

Než uklízečky dorazily do práce, vychutnával si Tryggvi samotu. Poklidně čekal u kávovaru na svůj ranní životabudič. Ženské tu měly být každou chvíli. Byl správcem budovy katedry historie už přes třicet let a za tu dobu se toho tady nemálo změnilo. Kdysi byly všechny uklízečky Islanďanky a rozuměly každému jeho slovu. Nyní jim musel zadávat úkoly posunky a příkazy udílel polopatě. Všechny to byly imigrantky, a než do budovy začali proudit studenti a pedagogové, připadal si jako někde na Bahamách nebo v Manile.

Když byla káva hotová, poodešel Tryggvi s kouřícím šálkem v ruce k oknu liduprázdné budovy, vyhlédl ven a prohlížel si univerzitní areál zapadaný sněhem. Byla třeskutá zima a bílá pokrývka se třpytila. V budově vlád-

lo naprosté ticho. Tryggvimu to připomnělo, že oslavy narození Spasitele už jsou za dveřmi, a zatetelil se radostí. Všiml si, že na parkovišti před budovou zastavuje auto. A vánoční nálada je v háji, pomyslel si. Pozoroval muže, který vystoupil z vozu, zabouchl dveře a vydal se k budově. Tryggvi pustil záclonu a poodstoupil od okna.

Zdálky slyšel, jak příchozí otevírá dveře. Ze všech profesorů, docentů, lektorů a sekretářek vycházel Tryggvi nejhůř právě s tímhle člověkem. Jmenoval se Gunnar Gestvík a neustále si na správce stěžoval. Tryggvi nemohl vystát jeho samolibou nadutost a v jeho přítomnosti se vždycky cítil nesvůj. Na začátku semestru tento profesor historie obvinil uklízečky z toho, že mu ukradly starý, na stroji psaný článek o osídlení Islandu irskými poustevníky. Naštěstí se pak článek našel a celá záležitost vyšuměla doztracena. Od té doby Tryggvi nejenže profesora nesnášel, ale přímo jím pohrdal. Proč by proboha asijské uklízečky kradly nějaký zatracený článek o irských mniších? Tryggvi sám neměl o profesorovy výplody sebemenší zájem. Měl Gestvíkovi za zlé, že zaútočil na bezbranné.

Když Gestvíka jmenovali vedoucím katedry, nebyl z toho Tryggvi nijak nadšený. Však s ním také nový vedoucí začal okamžitě probírat nejrůznější změny, které považoval za nutné. Mimo jiné požadoval, aby uklízečky byly při práci zticha. Tryggvi se tomu domýšlivci marně pokoušel vysvětlit, že jejich řeči nikoho neruší, protože když pracují, v budově stejně nikdo nebývá. Pochopitelně kromě Gunnara Gestvíka. Proč jenom musí chodit do kanceláře každé ráno dokonce ještě dřív, než začínají jezdit autobusy? Tolik práce snad nemá. Že by lidé byli celí žhaví, aby dostali nejčerstvější zprávy o irských poustevnících? To sotva. Gestvíkův

požadavek, aby Tryggvi nařídil uklízečkám při práci mlčet, zůstal nevyslyšen – Tryggvi nevěděl, jak by jim to měl říct, a navíc se mu do toho prostě ani dost málo nechtělo. Přestože ho jazyková bariéra tu a tam docela štvala, radost ze života, která tyto tvrdé pracantky nikdy neopouštěla, mu přirostla k srdci.

Toho rána se uklízečky chovaly stejně jako obvykle. Společně přišly do malé kuchyňky a unisono se silným přízvukem pozdravily. Jako vždy se to neobešlo bez mohutného chichotání. Tryggvi se ani tentokrát neubránil úsměvu. Stál opodál a sledoval, jak si ženy svlékají pestrobarevné svršky. Den jako každý jiný. Teď to ale vypadalo, že nabere nečekaný směr.

Tryggvi se protáhl hloučkem ke dveřím na chodbu. Slyšel, jak ten podivný zvuk přerůstá z úpění v řev. Nerozeznal ani, jestli ho vydává muž nebo žena. Dokonce si nebyl jistý, zda je to vůbec lidský hlas. Bylo by možné, aby se do budovy dostalo nějaké zvíře a zranilo se? Neměl čas, aby myšlenku dovedl do konce, protože teď se k řevu přidal ohlušující rachot, jako by se něco hroutilo a tříštilo. Tryggvi spěchal chodbou a neustále přidával do kroku. Zdálo se, že zvuk přichází z horního patra, a tak bleskově zahnul ke schodišti a cestou nahoru bral schody po dvou. Ženy, které ho do jedné následovaly, už začínaly naříkat.

Bylo zřejmé, že řev se nese z kanceláří katedry historie. Tryggvi se dal do běhu a houf uklízeček mu byl v patách. Rozrazil dveře nouzového východu vedoucí na chodbu ke kancelářím a zarazil se – ženy se za ním nahrnuly jedna za druhou. Tryggvi zíral před sebe.

Byl jako v transu. Ani ne tak z knihovny zřícené na podlahu, ani z vedoucího katedry klečícího na všech čtyřech na hromadě knih v chodbě. Zíral na mrtvolu, která ležela uvnitř a napůl trčela z malé místnůstky, ve

které stávaly kopírky. Tryggvi cítil, jak se mu zvedá žaludek. Co mají propánajána znamenat ty klapky na očích? Co to má mrtvola namalovaného na hrudi? A jazyk – co to s ním jenom je? Ženy Tryggvimu nakukovaly přes rameno a on cítil, jak ho tahají za košili. Snažil se z jejich sevření vymanit, ale marně. Vedoucí katedry tápal rukama před sebou, jako by prosil o pomoc. Vypadal úplně pominutý strachy, jednou rukou se držel za srdce, ve tváři byl popelavý. Vzápětí se převalil na stranu. Tryggvi odolal pokušení sebrat ženské a vyběhnout ven. Udělal krok dopředu. Ženy podnikly zuřivý pokus odvléct ho odtamtud pryč, ale on je setřásl. Posunul se blíž ke Gestvíkovi, který vypadal, že se mu snaží cosi sdělit.

Nesouvislé mumlání řinoucí se z profesorových úst nedávalo Tryggvimu kloudný smysl. Pochopil však tolik, že mrtvola – musela to být mrtvola, žádný živý člověk takhle nevypadá! – se na Gestvíka svalila, když otevřel dveře do kumbálu s kopírkami. Tryggvi bezděky zabloudil očima dolů k hrůzným lidským ostatkům.

Panebože! Ty černé klapky na očích vůbec žádné klapky nebyly.

6. prosince 2005

Kapitola první

Tóra Gudmundsdóttir si ve spěchu smetla z nohavice kroužek medových Cheerios, a než vešla do advokátní kanceláře, trošku se upravila. Nevedla si zrovna nejhůř. Ranní muka, kdy musela vypravit šestiletou dceru a šestnáctiletého syna včas do školy, úspěšně zvládla. Dcerka právě zničehonic odmítala chodit v růžovém, což by nebyl žádný problém, kdyby ovšem prakticky všechno její oblečení nemělo jako na potvoru růžovou barvu. Syn byl naopak ochoten nosit celý rok stejné obnošené šatstvo za předpokladu, že někde na něm bude natištěná lebka. Hlavně ale pro něj byl přímo heroický výkon vůbec se poránu probudit. Při pomyšlení na děti si Tóra povzdychla. Vychovávat sama dva potomky nebylo snadné. To ale nebývalo ani tehdy, když ještě byla vdaná. Rozdíl byl v tom, že tehdy k ranním povinnostem patřila navíc hádka s manželem. Uvědomila si, že to už je minulost, a rázem se jí zvedla nálada. Když otvírala dveře kanceláře, na rty se jí vkradl úsměv.

„Dobrý den," pozdravila zvesela.

Sekretářka na pozdrav neodpověděla, místo toho se jen zatvářila kysele. Nespustila oči z obrazovky a nepře-

stala smýkat myší. Kakabus jeden, pomyslela si Tóra. V duchu už asi posté zanadávala na patálie, které jim tahle nerudná ženská působí. Firma její vinou bezpochyby přišla o nejednu zakázku. Tóra si nevzpomínala na jediného zákazníka, který by si na tuhle slečnu nestěžoval. Nejenže byla nezdvořilá, ale byla také kromobyčejně nepřitažlivá. Nevadilo ani tak, že byla dost korpulentní, jako spíš její absolutní nezájem o to, jak vypadá. Navíc bývala na všechno a na všechny věčně naštvaná. Jakoby z čiré podlosti tomu ještě nasadili korunu její rodiče, když jí vybrali jméno Bela. Kéž by tak sama chtěla dát výpověď! Zdálo se, že u firmy není ani trochu spokojená a že ji práce nebaví. Ne že by si snad Tóra dokázala představit práci, při níž by tahle holka alespoň trochu pookřála. Vyhodit ji ale nemohli.

Když Tóra a Bragi, starší a zkušenější spolumajitel firmy, před lety spojili síly a otevřeli společnou advokátní kancelář, okouzlily je zdejší nebytové prostory natolik, že ustoupili pronajímateli a nechali v nájemní smlouvě klauzuli, která zaručovala jeho dceři místo sekretářky. To ovšem ještě nemohli tušit, k čemu se upsali. Dívka se pyšnila skvělým doporučením od realitní kanceláře, která si prostory pronajímala před nimi. Nyní byla Tóra přesvědčená o tom, že realitka se z těchto úžasných prostor v malebné ulici Skólavörðustígur odstěhovala jedině proto, aby se zbavila tohohle nemehla. Majitelé se nyní jistě mohou smíchy potrhat nad doporučením, které Tóra a Bragi ochotně spolkli i s chlupy. Tóra věřila, že případný soudní proces s realitní kanceláří by mohl vést ke zrušení klauzule na základě toho, že doporučení bylo nadmíru pochybné. Tím by ale vzalo zasvé i ono jakés takés dobré jméno, které si vybudovali. Kdo by se asi tak obrátil na advokátní kancelář, která se mimo jiné specializuje na smluv-

ní právo, a přitom zpacká vlastní smlouvu? A i kdyby se nakrásně dokázali Bely zbavit, spolehlivou sekretářku aby člověk pohledal.

„Někdo volal," zamumlala Bela přilepená k monitoru počítače.

Tóra si právě uklízela bundu na věšák a udiveně vzhlédla. „Jo?" odvětila a s chabou nadějí v hlase dodala: „Máš tušení, kdo to byl?"

„Ne. Mám dojem, že mluvil německy. Každopádně jsem mu nerozuměla."

„Řekl alespoň, že zavolá znovu?"

„To nevím. Zavěsila jsem. Omylem."

„Kdyby ten pán čirou náhodou zase volal, přestože jsi mu práskla telefonem, mohla bys ho laskavě přepojit ke mně? Studovala jsem v Německu a německy umím."

„Uhmmm," zabručela Bela. Pokrčila rameny. „Možná to nebyla němčina. Taky to mohla být ruština. A byla to ženská. Teda myslím. Anebo klidně chlap."

„Belo, ať už zavolá kdokoli – chlap, ženská nebo třeba pes a bude mluvit jakýmkoli jazykem, německy, rusky nebo řecky – přepoj mi ho, prosím tě. Jasný?" Tóra nečekala na odpověď – však se také žádná ani čekat nedala – a raději šla rovnou do své skromně zařízené kanceláře. Posadila se a zapnula počítač. Tentokrát na stole nevládl obvyklý chaos. Předchozího dne strávila hodinu tříděním papírů k vyřízení, které se jí za uplynulý měsíc nastřádaly. Nejprve vymazala nevyžádanou elektronickou poštu a vtípky od přátel a známých. Zbývaly tři vzkazy od klientů, jeden od kamarádky Laufey s předmětem *Pojďme o víkendu zapařit* a nakonec jeden z banky. Do háje. Natuty překročila limit. Kontokorent určitě přepískla taky. Rozhodla se, že pro jistotu nebude žádnou poštu otevírat.

Zazvonil telefon.

„Advokátní kancelář Centrum. Tóra."

„*Guten Tag. Frau* Gudmundsdóttir?"

„*Guten Tag*." Tóra šátrala po tužce a papíru. Vysoká němčina. Rychle si připomněla, že tu paní musí vždy oslovovat „*Sie*".

Tóra pevně semkla víčka a zadoufala, že si vystačí s jazykovými znalostmi, které si obstojně osvojila během studia práv na berlínské univerzitě. Dávala si co nejvíc záležet na výslovnosti. „Co pro vás můžu udělat?"

„Jmenuji se Amelia Guntliebová. Odkázal mě na vás profesor Anderheiss."

„Ano, studovala jsem u něj v Berlíně." Tóra doufala, že se vyjádřila správně. Slyšela, že její německá výslovnost už není, co bývala. Island neskýtal mnoho příležitostí k procvičování německé konverzace.

„Ano." Po nepříjemné pauze žena pokračovala. „Můj syn byl zavražděn. Potřebujeme s manželem pomoc."

Tóra se snažila uvažovat rychle. Guntliebová? Nejmenoval se Guntlieb ten německý student, kterého našli mrtvého na univerzitě tady v Reykjavíku?

„Haló?" Zdálo se, že žena si není jistá, jestli je Tóra stále ještě na drátě.

Pospíšila si s odpovědí: „Ano, promiňte. Váš syn. Stalo se to tady na Islandu?"

„Ano."

„Mám dojem, že vím, o které vraždě mluvíte, musím se ale přiznat, že jsem se o tom doslechla jen z médií. Jste si jistá, že chcete mluvit právě se mnou?"

„To doufám. Nejsme spokojeni s policejním vyšetřováním."

„Jak to?" podivila se Tóra. Měla za to, že policie ten případ vyřešila přímo znamenitě. Do tří dnů po té děsivé vraždě vraha zatkli. „Víte přece, že zadrželi podezřelého, ne?"

„Ano, to je nám známo. Nejsme ale přesvědčeni, že ten muž je vinen."

„Proč ne?" zeptala se Tóra nevěřícně.

„Prostě o tom nejsme přesvědčeni. Víc vám k tomu neřeknu." Žena si zdvořile odkašlala. „Chceme, aby ten případ přešetřil někdo jiný, někdo nestranný. Někdo, kdo umí německy." Ticho. „Jistě chápete, jak je to pro nás těžké." Opět ticho. „Harald byl náš syn."

Tóra ztlumila hlas a mluvila pomaleji. Chtěla tak vyjádřit soucit. „Ano, to dobře chápu. Sama mám syna. Neumím si představit, jaký smutek teď s manželem prožíváte, ale chci vám vyjádřit tu nejupřímnější soustrast. Nejsem si ovšem jistá, že vám budu moct být nápomocná."

„Děkuji vám za vaše vřelá slova." Ženin hlas zněl ledově. „Profesor Anderheiss tvrdí, že máte právě ty vlastnosti, které hledáme. Řekl, že jste tvrdohlavá, rozhodná a že se jen tak nedáte." Ticho. Tóru hned napadlo, že se Anderheiss prostě jen styděl označit ji rovnou za drzou. Žena pokračovala. „A také jste prý chápavá. Pan profesor je dobrý přítel naší rodiny a my mu důvěřujeme. Byla byste ochotná tento úkol přijmout? Bohatě vám zaplatíme." Pak uvedla jistou finanční částku.

Byla to astronomická suma a nezáleželo na tom, jestli v ní byla započítaná daň z přidané hodnoty nebo ne. Víc než o polovinu vyšší hodinová taxa, než jakou si Tóra běžně účtovala. Navíc jí žena nabídla bonus v případě, že vyšetřování povede k zatčení jiného člověka než toho, který právě sedí ve vazbě. Bonus byl vyšší než celý Tóřin roční plat. „Co si od toho slibujete, když mi nabízíte tolik peněz? Já nejsem žádný soukromý detektiv."

„Hledáme někoho, kdo může případ znovu projít, prozkoumat důkazní materiál a zhodnotit závěr poli-

cejního vyšetřování.“ Než se žena opět dala do řeči, udělala další pauzu. „Policie se s námi odmítá bavit. Jde nám to na nervy.“

Zavraždí jim syna a komunikovat s policií jim *jde na nervy*, pomyslela si Tóra. „Rozmyslím si to. Dejte mi, prosím, telefonní číslo, kde vás zastihnu.“

„Jistě.“ Žena jí nadiktovala číslo. „Nerozmýšlejte se moc dlouho, prosím. Jestli se neozvete ještě dnes, obrátím se na někoho jiného.“

„Nemějte obavy. Dám vám vědět co nejdřív.“

„Ještě jedna věc, paní Gudmundsdóttir.

„Ano?“

„Máme jednu podmínku.“

„A to?“

Žena si odkašlala. „O všem, na co přijdete, se chceme dozvědět jako první. Ať už to bude důležité, nebo ne.“

„Než se začneme dohadovat o podrobnostech, musím se nejdřív rozhodnout, jestli vám vůbec mohu být k něčemu užitečná.“

Rozloučily se a Tóra zavěsila. Skvělé, začala den tím, že dovolila, aby se s ní jednalo jako se služkou. A překročila limit v bance. A kontokorent taky. Znovu zazvonil telefon. Tóra ho zvedla.

„Dobrý den, tady autoservis. Tak to bohužel vypadá trochu hůř, než jsme si mysleli.“

„Má to auto ještě nějakou naději?“ zeptala se Tóra naštvaně. Když si chtěla předchozího dne vyřídit v poledním pauze nějaké pochůzky, umanulo si, že nebude startovat. Podnikla několik pokusů o domluvu, ale marně. Nakonec to musela vzdát a nechat vůz odtáhnout do servisu. Automechanikovi se jí zželelo, a do té doby, než bude její auto opravené, jí půjčil zchátralou ojetinu. Ta stará kraksna byla ze všech stran oblepená

reklamami na Bibbiho autoservis a podlaha pod zadním sedadlem i sedadlo spolujezdce se utápěly pod nánosem všelijakých krámů, hlavně obalů od náhradních dílů a prázdných plechovek od coca-coly. Tóra jí ovšem musela vzít zavděk, protože bez auta nemohla existovat.

„Naději? Slabou." Hlas zněl nezúčastněně. „Taky to trochu poleze do peněz." Následovala litanie plná výrazů ze světa autooprav, kterým Tóra pramálo rozuměla. Oproti tomu částka, kterou mechanik projev zakončil, žádné další vysvětlování nepotřebovala.

„Děkuju vám. Tak ho opravte."

Zavěsila. Několik minut zamyšleně sledovala telefon. Vánoce byly za dveřmi a s nimi neodmyslitelné výdaje, výzdoba, výdaje, dárky, výdaje, oslavy, výdaje, rodinné sešlosti, výdaje a – světe div se – další výdaje. Ne že by v advokátní kanceláři měli zrovna práce nad hlavu. Kdyby tenhle německý případ vzala, měla by konečně pořádnou práci. Navíc by tak vyřešila svoje finanční problémy. Mohla by si dokonce vyjet s dětmi na dovolenou. Určitě by se přece našlo místo, kde by se líbilo šestileté holčičce, šestnáctiletému klukovi a šestatřicetileté ženě. Dokonce by ještě mohla pozvat nějakého šestadvacetiletého muže, aby jim dělal společnost a poměr obou pohlaví se vyrovnal. Zdvihla sluchátko.

Nezvedla to paní Guntliebová, nýbrž služebná. Tóra ji požádala, aby zavolala paní domu, a vzápětí bylo slyšet, jak se blíží něčí kroky; podpatky zřejmě klapaly po dlaždicích na podlaze. V telefonu se ozval mrazivý hlas.

„Zdravím vás, paní Guntliebová. Tady Tóra Gudmundsdóttir z Islandu."

„Ano." Po krátkém tichu bylo jasné, že víc toho žena prozatím neřekne.

„Rozhodla jsem se, že vám pomůžu."

„Dobře.“

„Kdy mám začít?“

„Hned. Objednala jsem stůl v restauraci, můžete si u oběda o té věci promluvit s Matthiasem Reichem. Pracuje pro mého muže. Právě teď je na Islandu a na rozdíl od vás má s vyšetřováním zločinů zkušenosti. Bude vás o celé záležitosti blíže informovat.“

Tón slov „na rozdíl od vás“ zněl přinejmenším stejně vyčítavě, jako kdyby Tóra dorazila na oslavu narozenin malého dítěte namol opilá. Přešla to bez komentáře. „Ano, rozumím. Musím ale znovu zdůraznit, že si nejsem jistá, jestli vám vůbec k něčemu budu dobrá.“

„To uvidíme. Matthias přinese připravenou smlouvu, kterou musíte podepsat. Nespěchejte s tím, v klidu si ji pročtěte.“

Najednou měla Tóra sto chutí poslat tu paničku do háje. Nabubřelost a aroganci nesnášela. Když si ale představila sebe, děti a šestadvacetiletého šamstra na dovolené, povznesla se nad svou hrdost a zamumlala cosi souhlasného.

„Dostavte se tedy ve dvanáct hodin do hotelu Borg. Matthias vám řekne pár věcí, o kterých se v novinách nepsalo. Něco z toho by se ani nedalo otisknout.“

Tóře při zvuku ženina hlasu přeběhl mráz po zádech. Byl příkrý a bezcitný, ale zároveň jakoby zlomený. Zřejmě by tak v téhle situaci mluvil každý. Mlčela.

„Rozuměla jste? Znáte ten hotel?“

Tóra málem vyprskla smíchy. „Ano, myslím, že ho znám. Určitě dorazím.“ Přestože chtěla v té ženě vzbudit pochybnost a zachránit si ztracenou hrdost, Tóra věděla, že ve dvanáct hodin bude v hotelu Borg. Zaručeně.